

Auques d'Alaquàs

PRESENTACIÓ: DE L'AUCA AL CÒMIC

Reconegudes com un dels antecedents més evidents de la historieta actual, les auques (o al·leluies, com es coneixien en les zones castellanoparlants), són formes de narració gràfica que estableixen un autèntic nexa entre totes les formes narratives. Si s'entén la narrativa oral com la forma primigènia en la qual es transmetien les històries entre generacions, la narrativa dibuixada va ser el mètode utilitzat per a aconseguir la seua transcendència enfront de la curta vida de l'ésser humà. Una expressió que donaria lloc amb el temps a la narració escrita, amb l'evolució dels dibuixos en lletres. Les auques naixen lligades a l'anomenada literatura de cec o literatura de cordill, que expandeix l'estamperia popular amb la qual es narraven històries molt variades. Eixos romanços que es contaven pels pobles van trobar un suport fonamental en la representació gràfica, que permetia a una societat amb un immens percentatge d'analfabetisme un ràpid accés als continguts i quasi sempre representava la seua primera trobada amb la cultura.

Si bé el seu origen no queda definit i es troben indicis que fan pensar que els inicis d'aquesta manera narrativa es troba en el s.XVI, seguint tradicions d'estamperia arrelades a tota Europa des de la invenció de la impremta. Les primeres auques i al·leluies que es conserven ja estableixen una estructura molt definida de 48 vinyetes amb dibuixos que en els seus inicis no tenien una estructura narrativa. *L'Auca dels oficis* (1578), *l'Auca dels Jochs d'Infanteça* (1674) o *l'Auca del Sol i de la Lluna*, gravada per Pere Abadal de Moià de 1676, són exemples d'eixes primeres auques que estan lligades també a altres tradicions artístiques llevantines com les de la indústria ceràmica. A poc a poc, les auques van introduir textos i aplegats (que li donen el nom d'*auques de redolins*) que van afavorir un gir cap a la intencionalitat més didàctica i una diversitat temàtica que incloïen només escenes religioses, sinó també calendaris, sàtires, rondalles clàssiques (adaptacions d'Esopo, etc),

reflexions morals i educatives, adaptacions de clàssics de la literatura i, també, els successos més luctuosos i escabrosos que escandalitzaven a la societat. El segle XIX es convertiria en l'autèntic Segle d'Or de les auques, que viuria una autèntica eclosió -fonamentalment en la zona llevantina- liderada per impressors com Marès, Bosch o Llorens. Les auques es converteixen en una de les formes preferents de la cultura popular, amb una difusió altíssima gràcies a la venda ambulants que venia aquestes impressions penjades de cordills en mercats i fires.

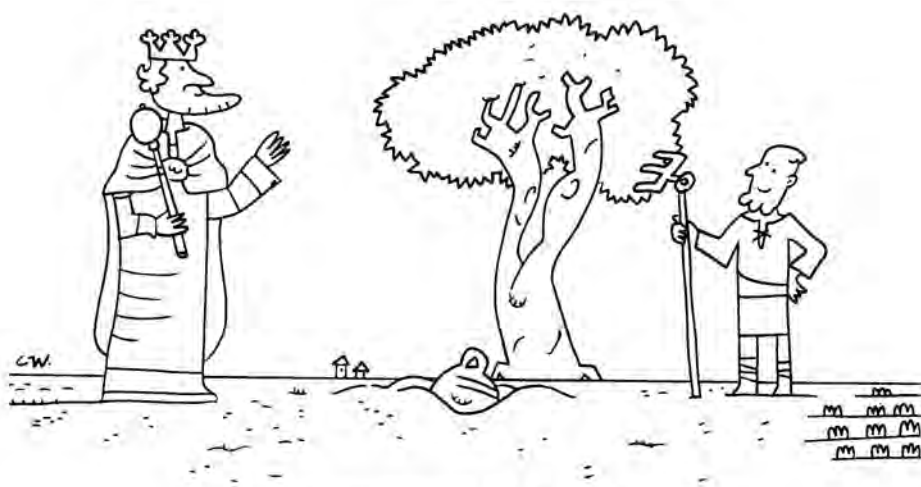
L'augment de l'alfabetització i la indústria editorial no impediria que les auques continuaren utilitzant-se durant les primeres dècades del segle XX, fins i tot com a eficaç mecanisme de propaganda durant la guerra civil, sobretot en el bàndol republicà.

La relació de les auques amb el còmic seria el germen d'una de les obres més importants del còmic valencià: *El peu fregit*, de Miquel Calatayud (Edicions de Ponent, 1997), en el qual el magistral il·lustrador indaga els mecanismes narratius tradicionals, explorant l'evolució que porta des de les primeres formes de narrativa gràfica popular fins al còmic modern. No és difícil pensar que aquesta obra servira d'inspiració perquè un altre gran il·lustrador i historietista, Gerard Miquel, trobara en les auques una eina per a desenvolupar des de la il·lustració continguts didàctics i formatius. Per a l'Ajuntament d'Alaquàs va crear diferents obres com *l'Auca de la història d'Alaquàs*, *l'Auca del Castell*, *l'Auca de Sant Francesc de Paula* o *l'Auca de la Mare de Deu de l'Olivar* que parteixen de l'estructura clàssica de reixeta de vinyetes amb un apartat per a contar amb vocació didàctica els diferents aspectes de la història de la població valenciana. Miquel adapta el seu estil al de les il·lustracions huitcentistes, però sense perdre la seua personalitat, aconseguint una perfecta simbiosi que es plasma en la recuperació d'eixa essència educativa clàssica traslladada als temps actuals. Millor exemple si cap és *El cant de la carxofa*, on l'il·lustrador enllaça les auques amb el còmic i la il·lustració, creant una obra que, des de la reivindicació d'una de les tradicions més conegudes del poble, utilitza el còmic amb una clara influència de la narrativa de les auques.

Amb quasi 500 anys de tradició, les auques continuen vives com una de les formes de narració popular més important i efectiva de la història.

Álvaro Pons Moreno
Universitat de València

AUCA DE LA HISTÒRIA D'ALAUQUÀS

Aquesta és la història de la Vila d'Alaquàs
que ha estat escrita pels nostres avantpassats.

Text: Xema Palanca

Encara que hi havia cases molts anys abans, va ser el rei en Jaume el primer en nomenar el poble d'Alaquàs.

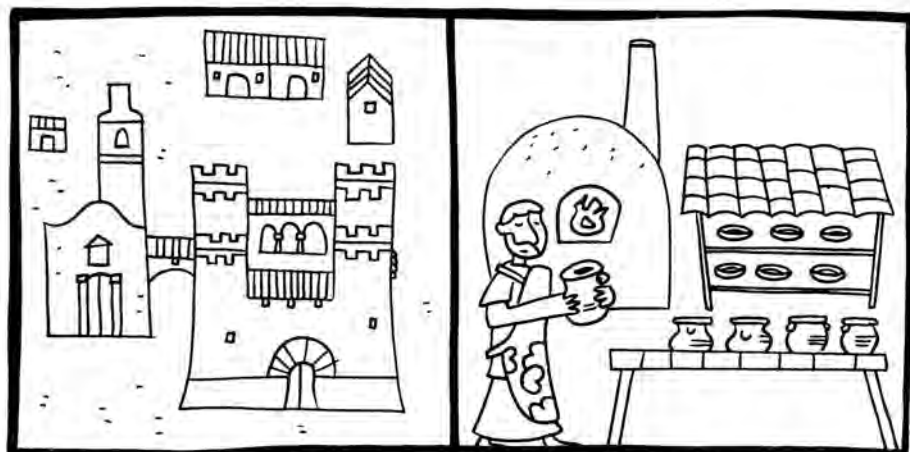
A l'any 1300, sota una campana, es va trobar la venerada imatge de la Mare de Déu de l'Olivar.

Sempre les sèquies han sigut una cosa singular i noms com Quart-Benàger, Samarra o Seqüeta cal recordar.

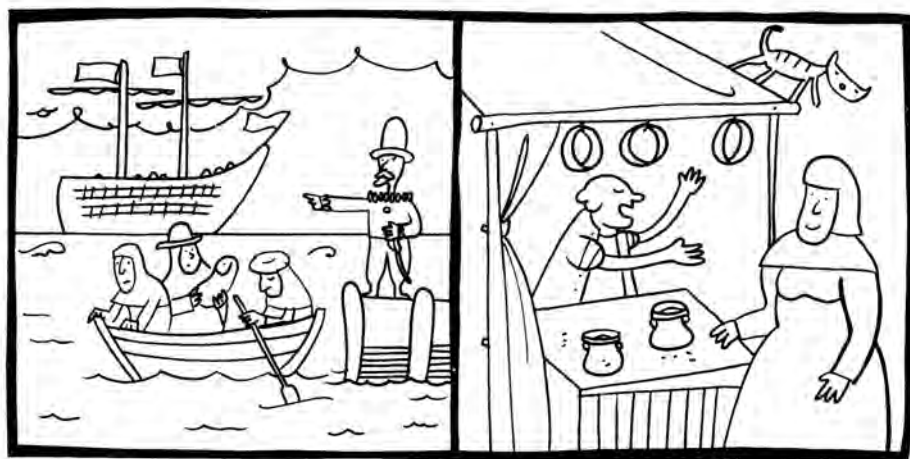

De les Germanies ens quedà una cosa singular: el títol de Vila per al terme d'Alaquàs.

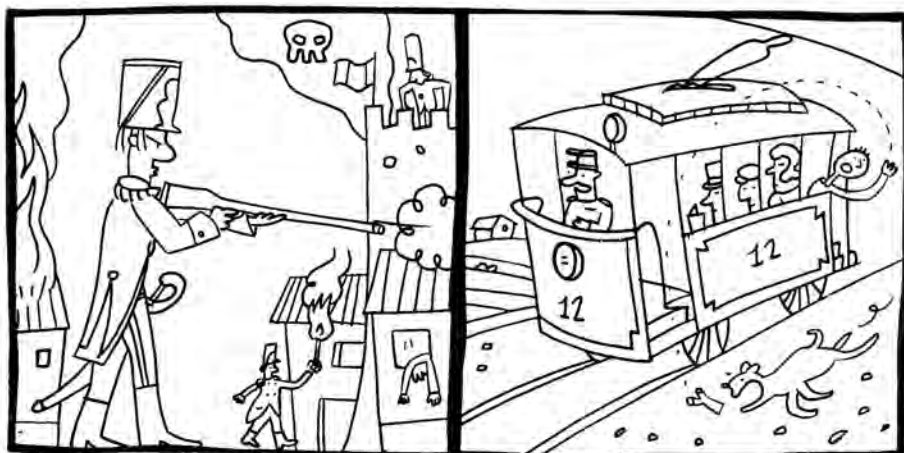
Conegut a tota la comarca és el Palau-castell construït pel comte Lluís de la Casta l'any 1557.

La gran tradició i nombre dels mestres terrissers fa que Alaquàs es conega com a poble de perolers.

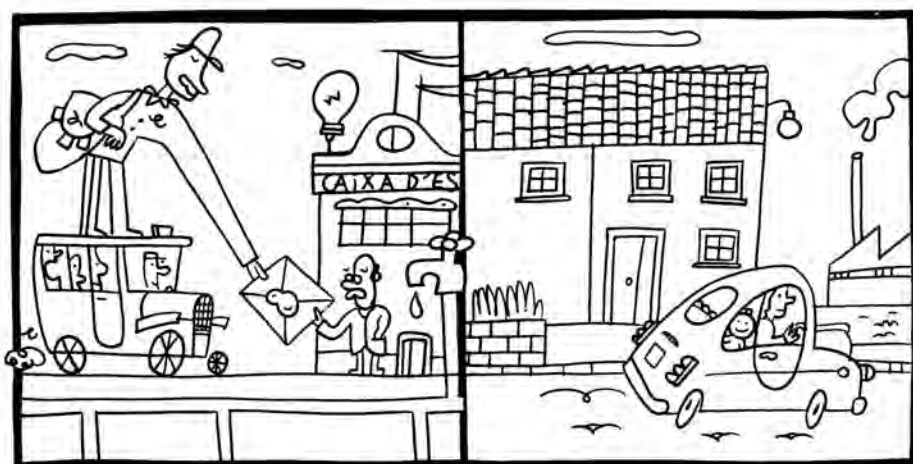

Quan foren expulsats els moriscos per qüestió de religió es va quedar la Vila quasi sense població.

Dijous és el dia assenyalat per fer mercat on es pot comprar des d'un perol a un gat.

La Guerra del Francès va ser una fatalitat, i és de gran importància va ser en el seu dia, poder que no en cap guerra es troba mai bondat, anar a Torrent muntat en tramvia.

És a principi de segle quan arriba la llum, junt a L amb ells, la nostra Vila, començà a fer-se gran amb nous barris, indústries i carrers asfaltats.

Però encara queden moltes coses a fer.
Comptem amb tu per continuar el sender!

AUCA DE LA MARE DE DÉU DE L'OLIVAR

Text: Benet Burriel

Mentre llaurava un bon cristià el seu olivar
amb sorpresa una campana va trobar.

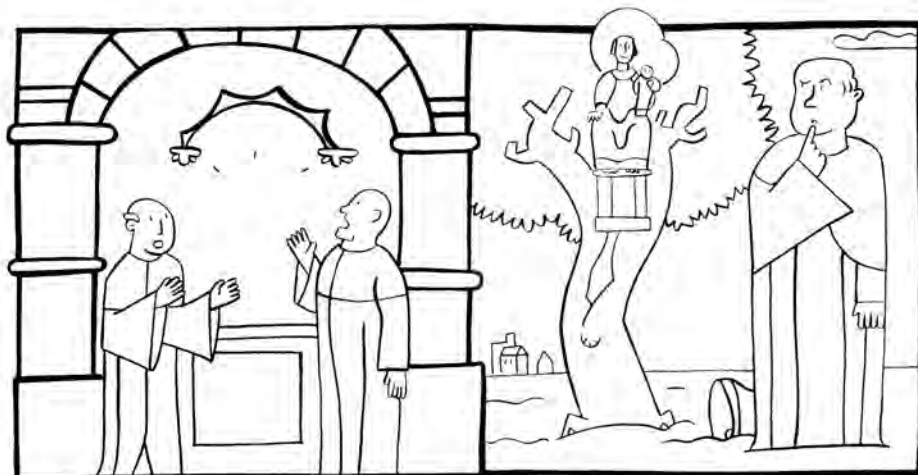
Els companys amb esforç alçaren la campana
i descobriren el tresor: la mare de Déu soterrada.

A la ciutat de València els frares la portaren
amb gran disgust els del poble es quedaren.

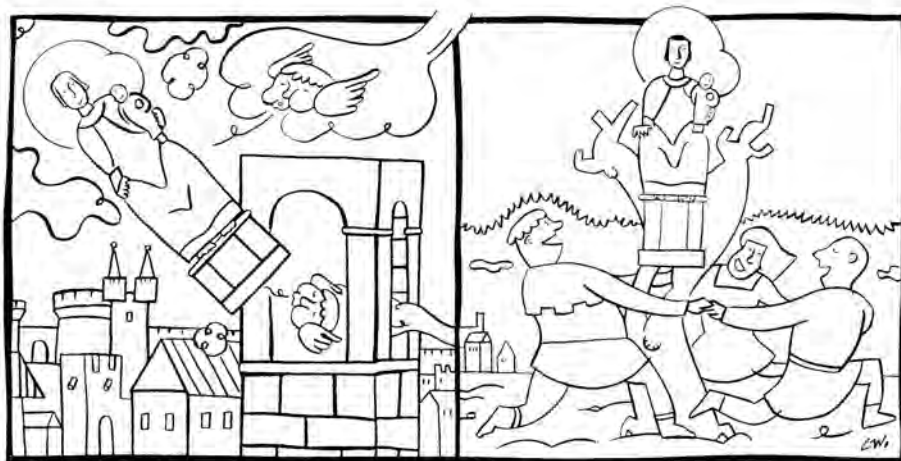

Però la Verge ja havia triat llar
i a l'olivar de nit els àngels la van tornar.

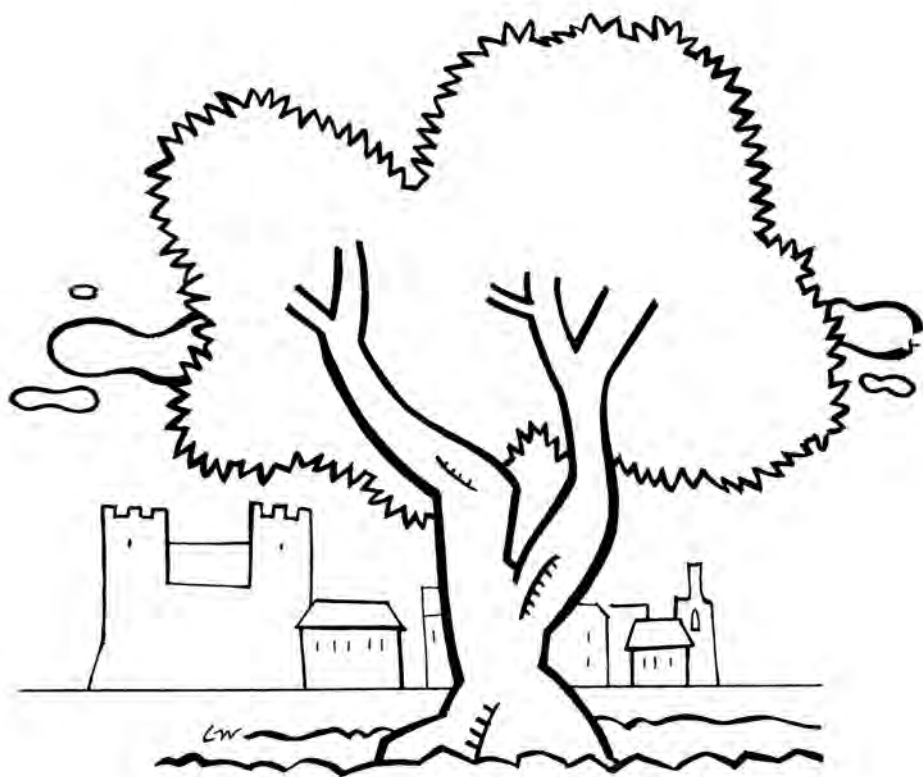
Els rectors de Sant Nicolau pel matí la trobaren a faltar
per resoldre el misteri a Alaquàs hagueren de tornar.

I en el mateix lloc on la trobaren estava la Mare
és un misteri fins i tot pel frare.

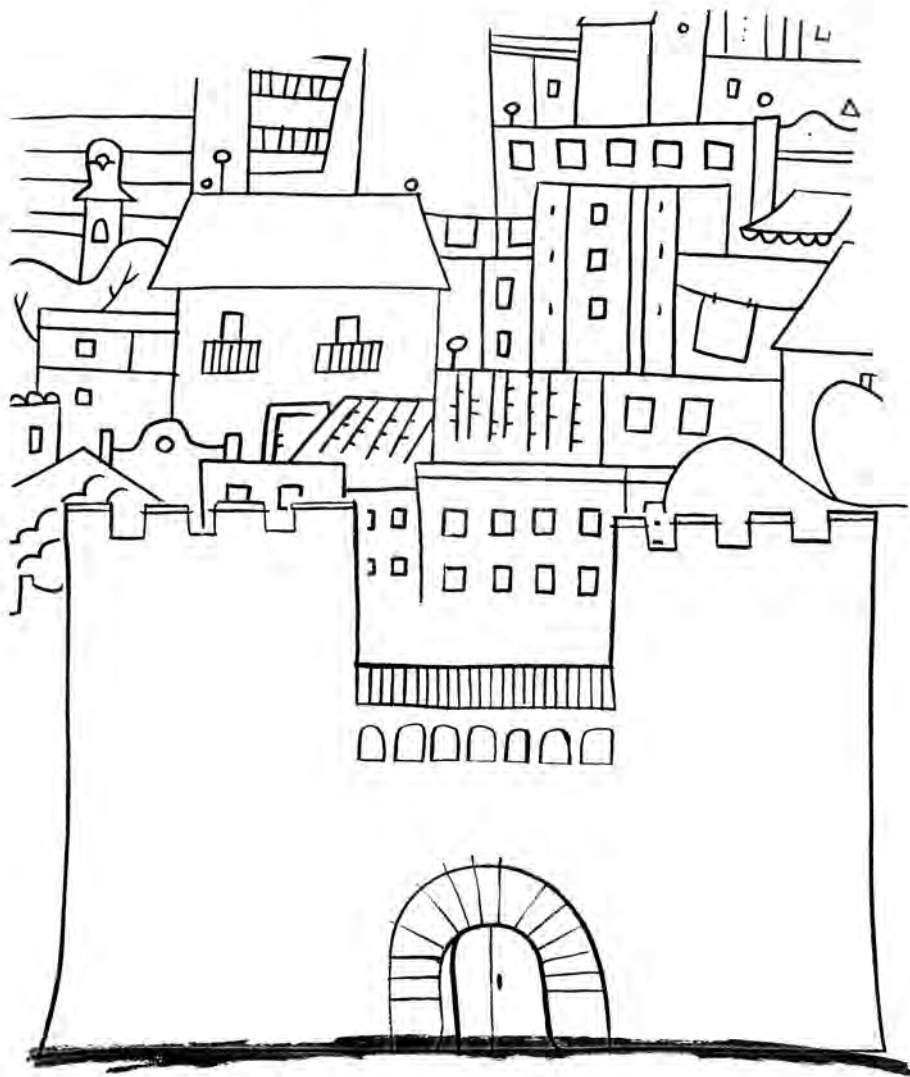

Eixa nit el miracle es va tornar a repetir
al poble d'Alaquàs la Verge vol servir.

Coneguda la voluntat de la Verge, li posaren un altar
i en l'Olivar, els alaquasers la van venerar.

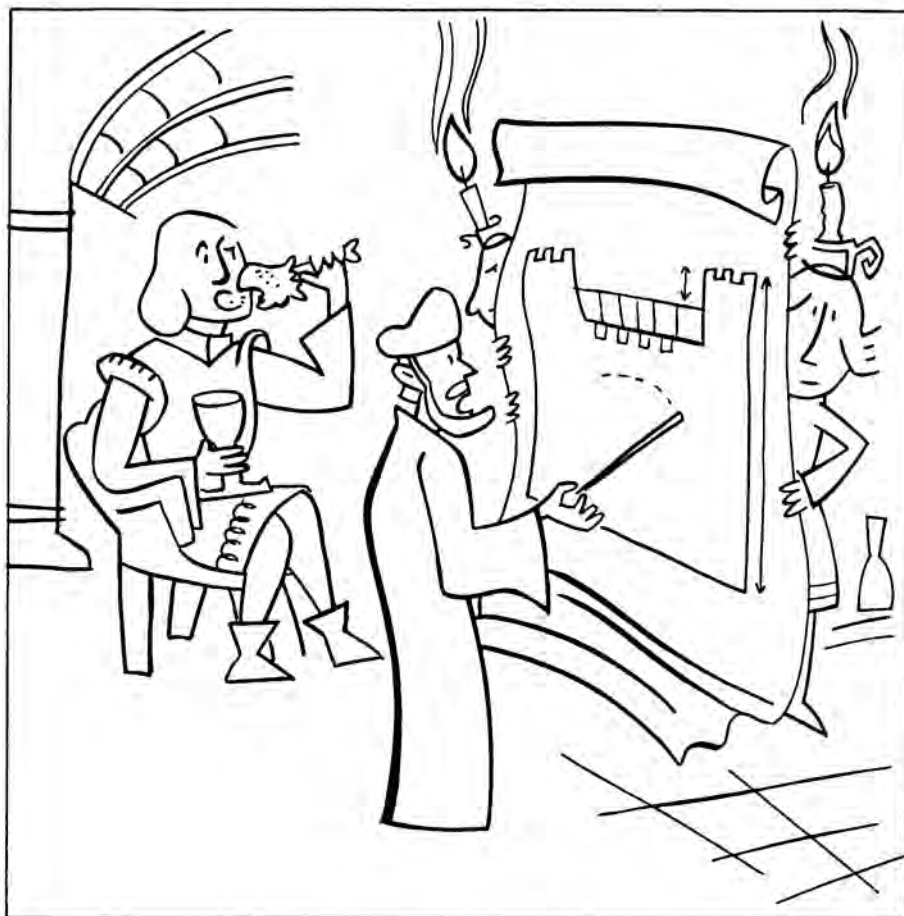
Auca del Castell

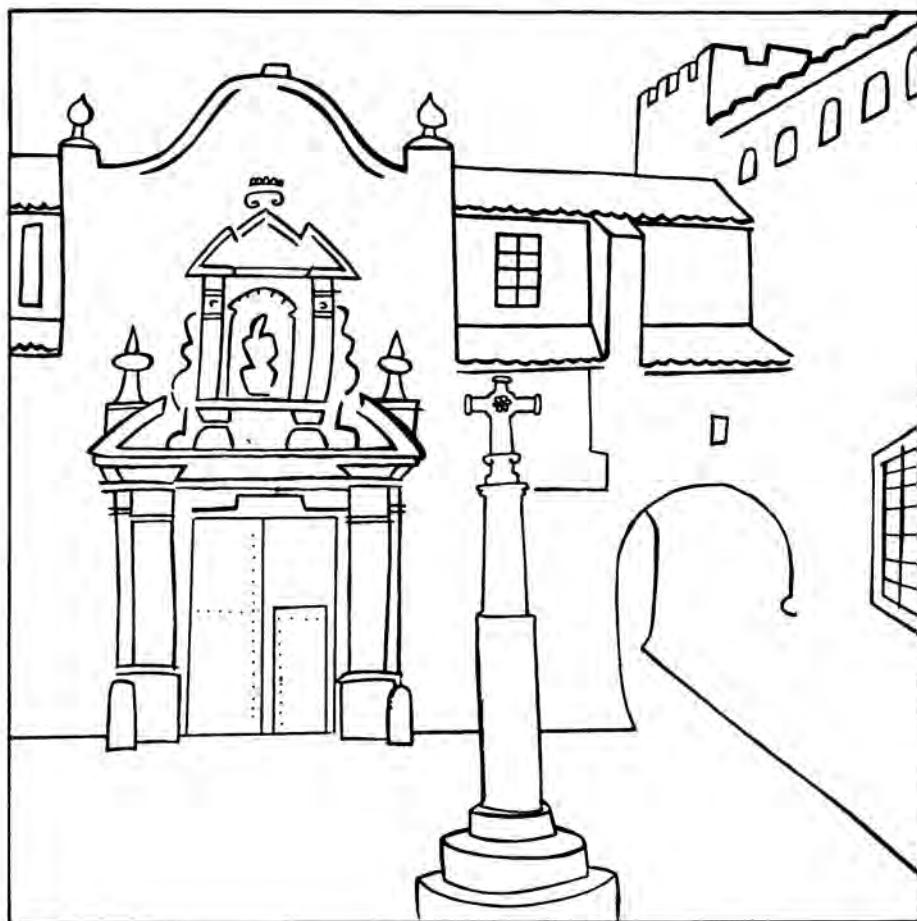
Text: Benet Burriel i Maria Guasp

L'any 1238, quan el rei Jaume I València conquereix a Bernat de Castelló el lloc d'Alaquàs ofereix.

En Jaume Garcia d'Aguilar, de la Vila el senyor, a principis del segle XVI, construí un castell-palau encisador.

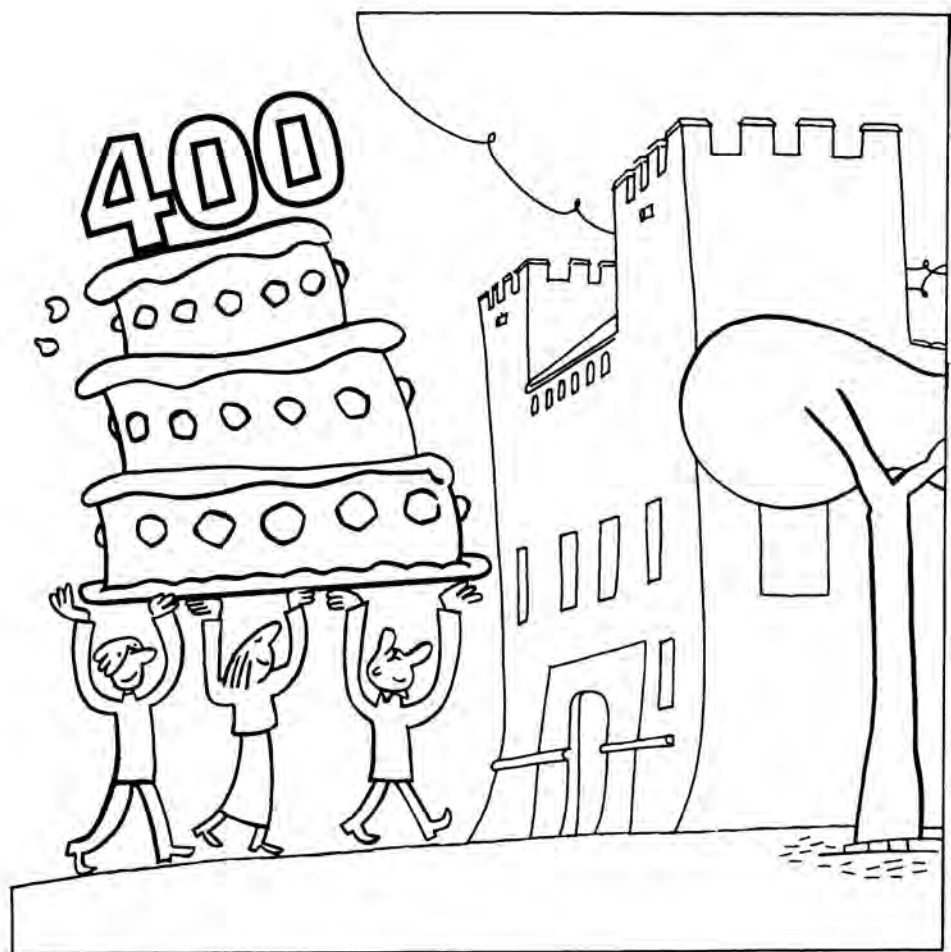
En el segle XVI el castell té una nova veïna,
l'església de l'Assumpció a missa el convida.

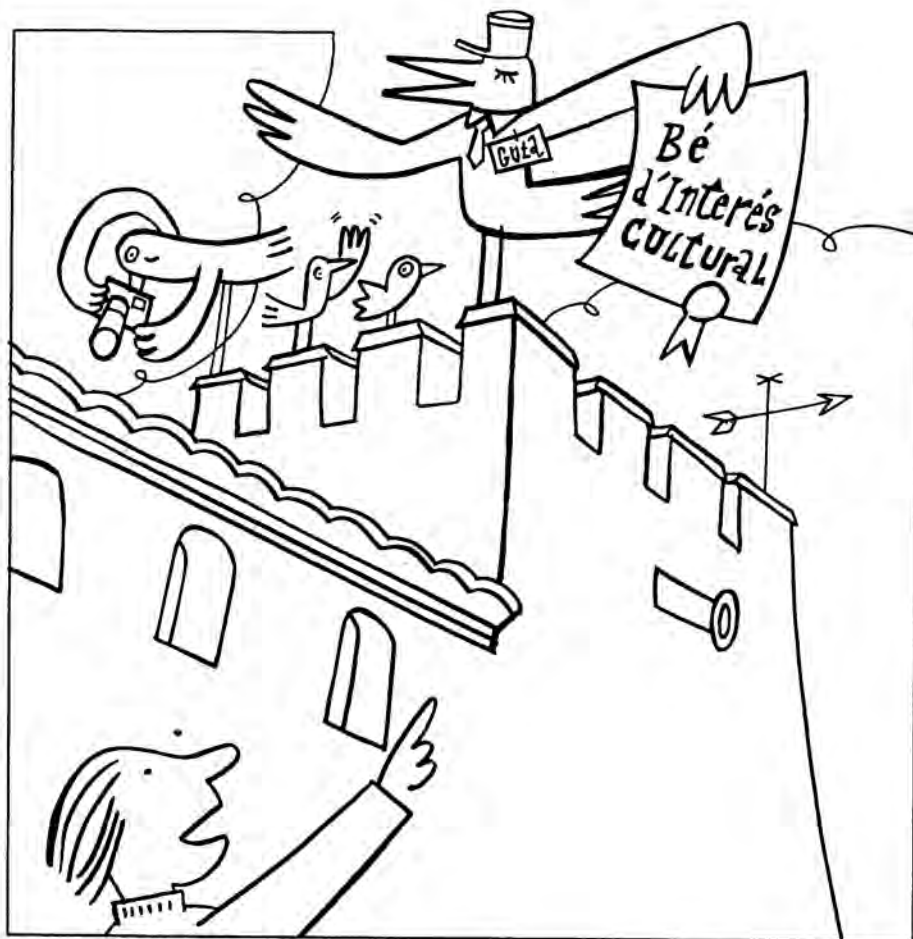
El 1771 hereta el senyoriu d'Alaquàs un italià de Cremona i durant un segle ens administra des de la seua poltrona.

1918: un comerciant per diners el castell vol enderrocar però el Centre de Cultura i els alaquasers el van salvar.

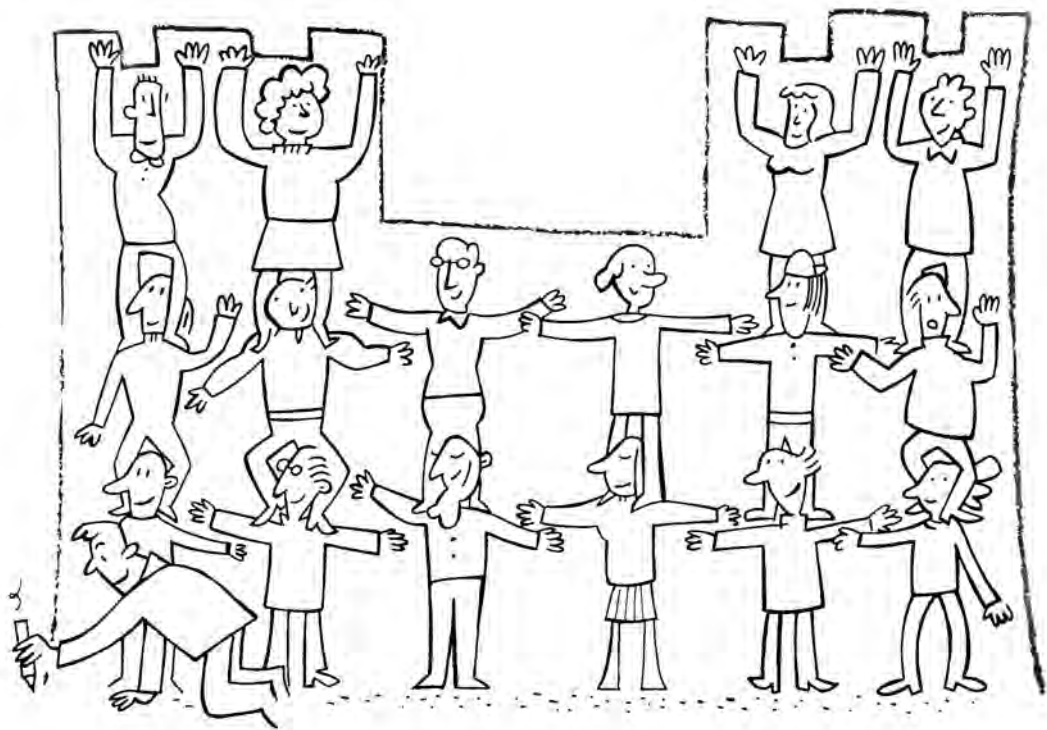
L'any 1982 es celebra un gran aniversari,
ni més ni menys que la celebració del 4t centenari.

En 1998 fou declarat Bé d'Interès Cultural
i Alaquàs aconsegueix una reivindicació ancestral.

En el 2000 s'inicien les negociacions de compra formals.
El lloc on es fa públic, l'Institut d'Estudis Comarcals.

A principis de l'any 2003 l'Ajuntament el castell adquireix i per al gaudi de tots els alaquasers i alaquaseres se'ns ofereix.

AUCA DE SANT FRANCESC DE PAULA

Text: Maria Guasp

1- Sant Francesc nasqué el 27 de març de 1416 a Paula (Itàlia) i als 14 anys no dubta de la seua vocació penitent i solitària.

2- El frare Francesc es converteix en un eremita taumaturg que funda el 1474 l'Orde dels Mínims amb orgull.

3- Els miracles es multipliquen davant les multituds, guarint en un sol dia a dos-cents desvalguts.

4- Després de tota una vida plena de miracles i prodigis mor el 2 d'abril de 1507 deixant molts seguidors i vestigis.

5- Per una altra banda, el 1530 naix el beat Gaspar Bono a València qui portarà, després d'abandonar les armes, a Sant Francesc com a referència.

6- Serà Jaume Garcia Aguilar, senyor d'Alaquàs, un dels deixebles més fidels, i al nostre poble tenim des de 1537 el Convent de l'Olivar fruit dels seus anhels.

7- Gaspar Bono, quan era Superior d'Alaquàs és elegit Superior Provincial, deixant-nos a Sant Francesc com a patró i al Tercer Orde com a llegat principal.

8- En 1604 mor Gaspar Bono, anys més tard en beat convertit, religiós de Sant Francesc de Paula i de l'Orde dels Mínims enaltit.

9- En 1835, aquest Orde religiós d'Alaquàs desapareix i així el decret de Mendizábal s'acompleix.

10- I si aquesta història de Sant Francesc voleu comprovar, la Capella a l'església de l'Olivar només heu de visitar.

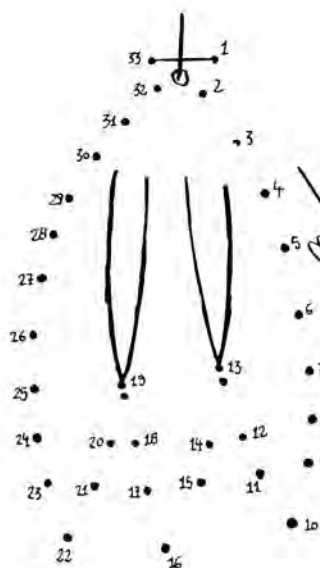
Mentre passegen pels carrers d'Alaquàs, la mare explica al fill què és aquell cant amb nom de vegetal.

Antigament, era costum cantar en les processons, entonant versets des de qualsevol lloc.

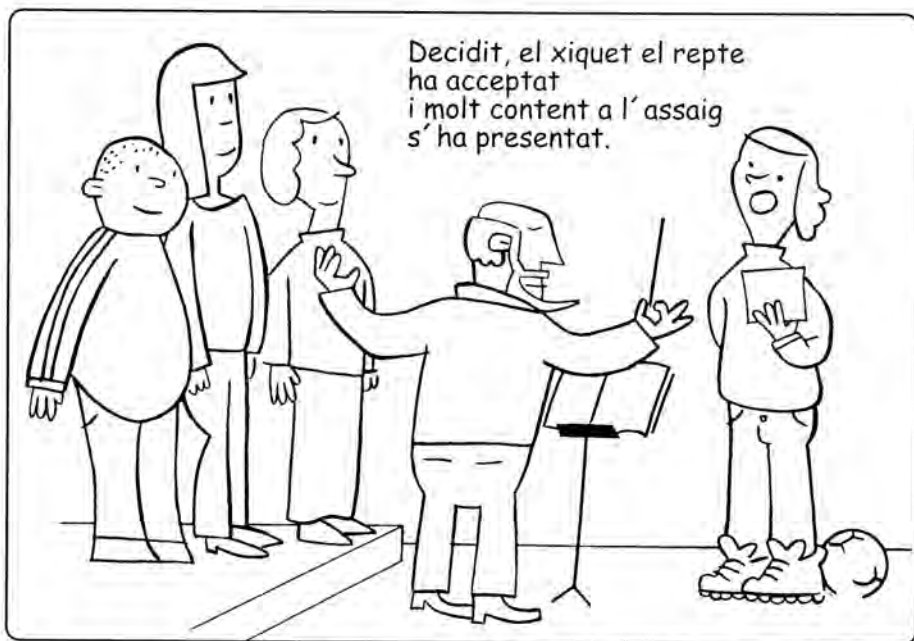
SEGUEIX LA LÍNIA DE PUNTS.

Andreu Zamorano, un inventor espavilat, creà l'artefacte que ens deixà meravellats.

Rigobert Cortina, músic de catorze anys, escriu la música i lletra que ens meravellarà.

El seu somni s'ha complit,
s'obri la Carxofa
i és ell l'elegit.

Els nervis, el treball,
ja han passat,
ara, amb els companys,
ho van a celebrar.